

Privatlivets fred – Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy

Artikel 8

"Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed kan gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, undtagen for så vidt det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres ret og frihed."

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (1950)

Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007

Baggrund og Metode m.v.

Metode

Der er tale om en internetbaseret survey

Vi har valgt at spørge medlemmer af de to fagtekniske selskaber IDA-IT og Dansk Selskab for Datateknik om problemstillingen. I alt er der sendt spørgeskemaer ud til 5.325 højtuddannede IT-professionelle.

Besvarelser

Der er kommet 990 svar. 30,4 % er ledere, 94,5 % er mænd, 65 % under 50 år og 59,1 % bosiddende i Hovedstadsområdet.

Respondenterne fordeler på arbejdsområder således:

46,0 % IT-leverandører

44,8 % Højt specialiserede IT-brugere

9,2 % Studerende, universitetsansatte, ledige eller pensionister

Vi vurderer, at vi har fået svar fra et repræsentativt udsnit af de højtuddannede IT-professionelle.

Periode

Denne undersøgelse er gennemført i anden halvdel af april måned 2007.

Yderligere oplysninger

Yderligere spørgsmål til undersøgelsen og bestilling af krydstabeller kan ske til chefkonsulent Jóannes J. Gaard, 33 18 47 16 – jog@ida.dk

Forord

Ingeniørforeningen i Danmark, IDA, mener, at vi ingeniører og andre teknologiske videnarbejdere er vigtige spillere, når der udarbejdes nye politikker og krav til IT-systemer. For at kvalificere Ingeniørforeningens indspil i den offentlige debat har vi hørt vores medlemmers holdninger til et aktuelt emne, nemlig beskyttelse af privatlivets fred, "Privacy".

Spøgeskemaundersøgelsen afdækker i hvilket omfang, der efter de højtuddannede IT-professionelles opfattelse tages tilstrækkelig højde for Privacy, når der udvikles og implementeres IT-løsninger i Danmark.

Ved Privacy forstår vi i denne sammenhæng:

- Informationsprivacy, som vedrører indsamlingen og anvendelse af informationer - også kaldet databeskyttelse
- Kommunikationsprivacy, som vedrører beskyttelse af privatlivet ved telefonopkald, RFID chips, pervasive computing, internetanvendelse og lignende – også kaldet overvågning.

Når vi har valgt Privacy, er det fordi vi mener, at Privacy-området er under pres i disse år. Retten til privatlivets fred bliver i disse år udfordret, af de øgede muligheder som teknologien byder for at registrere og samkøre data om borgere og kunder. Samtidig bliver området udfordret af globaliseringen. Når vi bevæger os på nettet, er vi ikke mere en del af den lille danske andedam. Vi er ude på et globalt marked, hvor spillereglerne for tilliden mellem mennesker ofte er nogle andre.

Vi er i foreningen bekymrede for, at de udfordringer, som teknologien og globaliseringen muliggør i forhold til privatlivets fred, kan ende med at underminere tilliden til teknologien – og tilliden til offentlige og private institutioner. Netop den grundlæggende tillid mellem borgere, myndigheder og virksomheder er en af Danmarks helt store fordele i den globale konkurrence. Den har vi ikke råd til at miste.

***

Der er ikke tale om en videnskabelig udredning, men mere tale om et snapshot af medlemmernes holdning til problemstillingen med henblik på, at foreningen kan blande sig i den politiske debat på området. Resultatet vil blive brugt som baggrundsmateriale i udarbejdelsen af IDAs politik på området og i vores arbejde med at lægge en faglig linie i VTUs igangværende arbejde om Privacy.

Med venlig hilsen

Jørn Guldborg

Formand for Erhvervs- IT- og Teknologiudvalget, Ingeniørforeningen i Danmark

Indholdsfortegnelse

Baggrund og Metode m.v.	2
Forord.....	3
Indholdsfortegnelse.....	4
Hovedresultater.....	6
Egen brug af Informations- og kommunikationsteknologi.....	8
Tabel 1 Hvilke services gør du brug af?	8
Figur 1 Hvilke services gør du brug af? – fordelt på alder	8
Tabel 2: Jeg har tillid til at data kun bruges til at servicere dig og ikke anvendes til samkøring eller marketingaktiviteter når du bruger følgende:	9
Privacy i IT-firmaerne og afdelinger.....	10
Figur 2 Har din virksomhed en Privacy-politik, der skal overholdes?	10
Tabel 3 Har din virksomhed en Privacy-politik, der skal overholdes? - Virksomhedstype	10
Figur 4 På hvilket organisatorisk plan besluttet politikken?	11
Tabel 4. Er politikken udarbejdet efter best practice som f.eks. OECD's Privacy guidelines?.....	11
Tabel 5 Er politikken efter din mening tilstrækkelig tilgængelig for brugerne?	11
Tabel 6 Sikrer jeres Privacy-politik efter din mening tilstrækkelig Privacy for brugerne?.....	12
Tabel 7 Hvis ikke en Privacy-politik - Hvordan håndteres Privacy hensyn	12
Tabel 8 Hvad er den mest udbredte barriere for efterlevelse af god Privacy?.....	12
Privacy hos udbydere af IT	13
Tabel 9 Udbydere af IT - Efterspørger jeres kunder privacy-enablede løsninger?.....	13
Figur 5 Anbefaler I privacy-enablede løsninger? (uden ved ikke)	13
Tabel 10 Udbydere af IT - Er jeres kunder villige til at betale en merpris for privacy-enablede løsninger?	13
Privacy hos brugere af IT	14
Tabel 11 Efterspørger jeres virksomhed privacy-enablede løsninger?.....	14
Figur 6 Er I villige til at betale en merpris for privacy-enablede løsninger?	14
Tabel 12 Har virksomheden overblik over, hvad det er for lovgivningsmæssige krav til Privacy der som minimum skal opfyldes?	15
De IT-professionelles holdninger til Logning.....	16
Tabel 13 Mener du, at logningsbekendtgørelsen er et rimeligt tiltag for at bekæmpe kriminalitet og terrorisme?	16
Tabel 14 Mener du, at lovgiverne har taget højde nok for tekniske forhold, da de gennemførte lovgivningen?.....	16
Figur 7 Har du tillid til, at televirksomheder ikke misbruger dine private oplysninger?.....	17
Tabel 15 Ville du kunne omgå logning af din adfærd, hvis du ønskede det?.....	17
Tabel 16 Er du bekymret over det offentliges muligheder for at sammenkøre data om dig?.....	18
Tabel 17 Holdninger til samkøring af data	19
De IT-professionelles holdninger til Elektroniske Patientjournaler.....	20
Tabel 18 Mener du, at implementering af en fælles Elektronisk Patientjournal (EPJ) vil lette arbejdet og forbedre sagsgangene i sundhedsvæsenet?	20
Figur 10 Ser du, at der er en fare for misbrug af data i EPJ? (uden ved ikke).....	20
Tabel 20 Hvem mener du, at adgangen til Elektroniske Patientjournaler bør begrænses til?	21

Tabel 21 Mener du, at det er vigtigt at bruge penge på et system, der sikrer optimale muligheder for, at dine patientdata kun læses af dem, der har brug for oplysningerne til at behandle dig?.....	21
Tabel 22 Ville du gerne have adgang til at se, hvem der har kigget i din journal?.....	21
Privacy i forbindelse med roadpricing?.....	22
Figur 11 Er du bekymret for overvågning i forbindelse med roadpricing? (uden ved ikke)	22
Tabel 23 Hvordan mener du, at et evt. roadpricingsystem bør organiseres?	22
Privacy i forbindelse med øget brug af RFID	23
Figur 12 Er du bekymret for din Privacy i forbindelse med øget brug af RFID i butikker mv.? (uden ved ikke).....	23
Tabel 24 Bør det være et krav, at RFID chips på varer bliver inaktive, når de forlader butikkerne?	23
Eksempler på brud på Privacy?	24
Tabel 25 Har du oplevet eller hørt om brud på Privacy?	24
Tabel 26 Hvordan ville du kendetegne bruddet?	24

Hovedresultater

Denne undersøgelse viser, at de IT-professionelle har overraskende begrænset viden om, hvordan man beskytter privatlivet fred eller Privacy.

De IT-professionelle har stor tillid til det offentlige håndtering af Privacy spørgsmål, men meget mindre tillid til at private virksomheder ikke misbruger de private oplysninger de afgiver. Tilliden til det offentlige står i kontrast til, at en meget stor del af de IT-professionelle i det offentlige ikke har kendskab til deres organisations Privacy-politik. Faktisk er der flere IT-professionelle i private IT-brugervirksomheder, der har tjek på Privacy-politikken.

Det fremgår af rapporten, at det kan være en god forretning at tage hensyn til Privacy. Et klart flertal af IT-udbydere bruger Privacy som salgsargument.

De IT-professionelle er langt fra imponerede af lovgivernes evne til at tage højde for Privacy-spørgsmål, når de diskuterer nye offentlige løsninger. Således er der under en fjerdedel, der finder at gevinsterne ved den øgede overvågning i forbindelse med terrorpakken står mål med omkostningerne for privatlivets fred. Ligeledes finder de IT-professionelle, at lovkomplekset omkring elektroniske patientjournaler risikere at komme til at underminere tilliden til såvel IT-teknologien som til sundhedsvæsenet

Resultater

- De højtuddannede IT-professionelle har stor tillid til, at det offentlige ikke bruger deres oplysninger til samkøring
- Kun 24 % af de højtuddannede IT-professionelle har tillid til, at de data, de afgiver i forbindelse med e-handel, ikke anvendes til samkøring eller marketingaktiviteter
- 27,5% af de IT-professionelle i det offentlige finder ikke, at Privacy-politikken giver tilstrækkelig Privacy for brugerne?
- Privacy-enablede løsninger er god forretning. 87,6 % af udbydere bruger Privacy som selling point.
- Kun 36,3 % af de IT-professionelle hos IT-brugervirksomhederne har overblik over, hvad de lovgivningsmæssige krav til Privacy er.
- Kun 22,4% af de IT-professionelle finder, at logningsbekendtgørelsen er et fuld berettiget skridt i forhold til at bekæmpe kriminalitet og terrorisme.
- Kun 5 % af de højtuddannede IT-professionelle mener, at der blev taget tilstrækkeligt højde for tekniske forhold, da terrorpakken blev gennemført?
- 30,4% af de IT-professionelle mener ikke, at det offentlige i dag tager tilstrækkelig hensyn til privatlivets fred, når der indføres nye IT-systemer
- 88,1 % mener, at det offentlige skal gennemføre en systematisk gennemgang af IKT-systemers indvirkning på privatlivets fred.
- 57,6% af de IT-professionelle ser en fare for, at de data der bliver lagret i de elektroniske patientjournaler kan blive misbrugt.
- 2/3 af de IT-professionelle mener, at vi risikerer at underminere tilliden til såvel IT-teknologien som til sundhedsvæsenet, hvis adgangen til at kigge i elektroniske

patientjournaler ikke begrænses til de personer, der deltager aktivt i behandlingen af patienten.

- 38,8 % af de højtuddannede IT-professionelle er bekymrede for stigende overvågning i forbindelse med roadpricing.
- 61,2% af de IT-professionelle mener, at det bør være et krav, at RFID chips på varer bliver inaktive, når de forlader butikkerne?
- Hele 30% af de IT-professionelle har oplevet konkrete brud på Privacy.

Egen brug af Informations- og kommunikationsteknologi

Vi har først kigget på, hvilke IT-services de højtuddannede IT-professionelle selv gør brug af. Af tabel 1 neden for fremgår, at de højtuddannede IT-professionelle er flittige brugere af IT-løsninger. Der er altså ikke umiddelbart den store bekymring hos de højtuddannede IT-professionelle for at bruge IT.

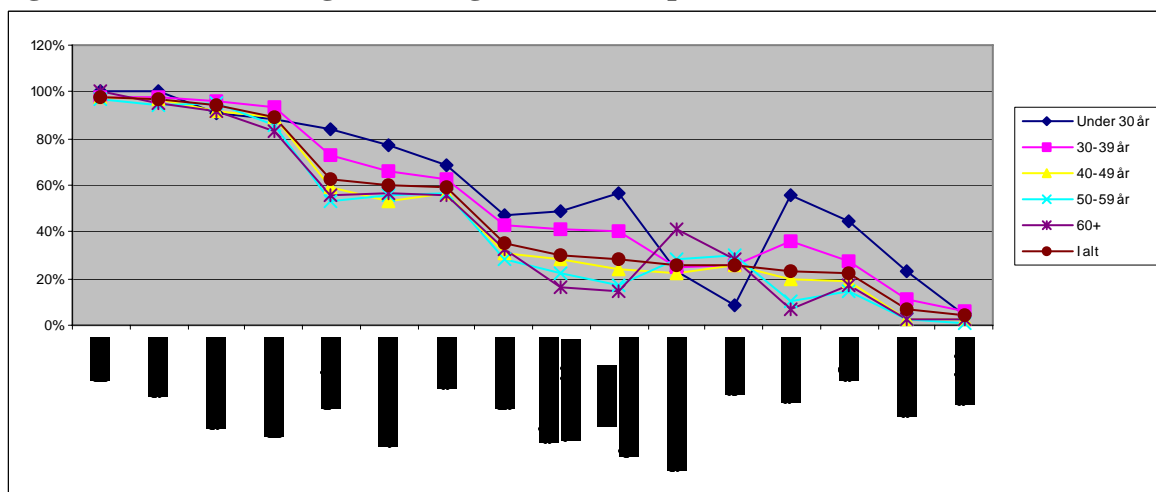
Tabel 1 Hvilke services gør du brug af?

	Respondenter	Procent
E-mail	960	98,4%
Netbank	942	96,5%
www.skat.dk	913	93,5%
Internethandel	864	88,5%
Wikipedia	610	62,5%
Digital signatur	582	59,6%
e-Boks	580	59,4%
IP telefoni	340	34,8%
Grupper f.eks. Yahoo Groups	296	30,3%
Remote desktop services (f.eks. backup på fremmede servere)	272	27,9%
www.sundhed.dk	257	26,3%
Brobizz	251	25,7%
YouTube	221	22,6%
Blogs	215	22,0%
Chatrooms	65	6,7%
MySpace	34	3,5%
I alt	976	100,0%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Når man deler de højtuddannede IT-professionelle op efter alder fremgår det, at de unge i højere grad bruger nye sociale tjenester på nettet, mens de ældre bruger sundhed.dk og Brobizz.

Figur 1 Hvilke services gør du brug af? – fordelt på alder

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Af tabel 2 fremgår det, at de højtuddannede IT-professionelle har relativ stor tillid til, at de oplysninger, de afleverer til det offentlige og den finansielle sektor, ikke bliver brugt i til samkøring og marketingaktiviteter. Derimod kan tilliden til sociale grupper og private internetvirksomheder ligge på et meget lille sted.

Men som det fremgår af tabel 1 afholder mistilliden til de private firmaers håndtering af private oplysninger i forbindelse med internethandel – 76% skeptiske – ikke de højtuddannede IT-professionelle fra at bruge internethandel i stor stil – 88,5% bruger internethandel.

Vi har af tekniske årsager ikke i denne undersøgelse spurgt til tilliden til alle de tjenester, som de højtuddannede IT-professionelle bruger ifølge tabel 1. Men vi finder det rimeligt at formode, at for eksempel det forholdsvise lave brug af chatrooms og grupper som f.eks. Yahoo hænger sammen med, at disse tjenester ikke opfattes som sikre.

Tabel 2: Jeg har tillid til at data kun bruges til at servicere dig og ikke anvendes til samkøring eller marketingaktiviteter når du bruger følgende:

	Under 30 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60+	I alt
Netbank	84%	87%	82%	80%	84%	83%
www.skat.dk	95%	92%	90%	89%	90%	91%
Internethandel	21%	21%	22%	26%	32%	24%
Grupper f.eks. Yahoo Groups	7%	9%	10%	9%	9%	9%

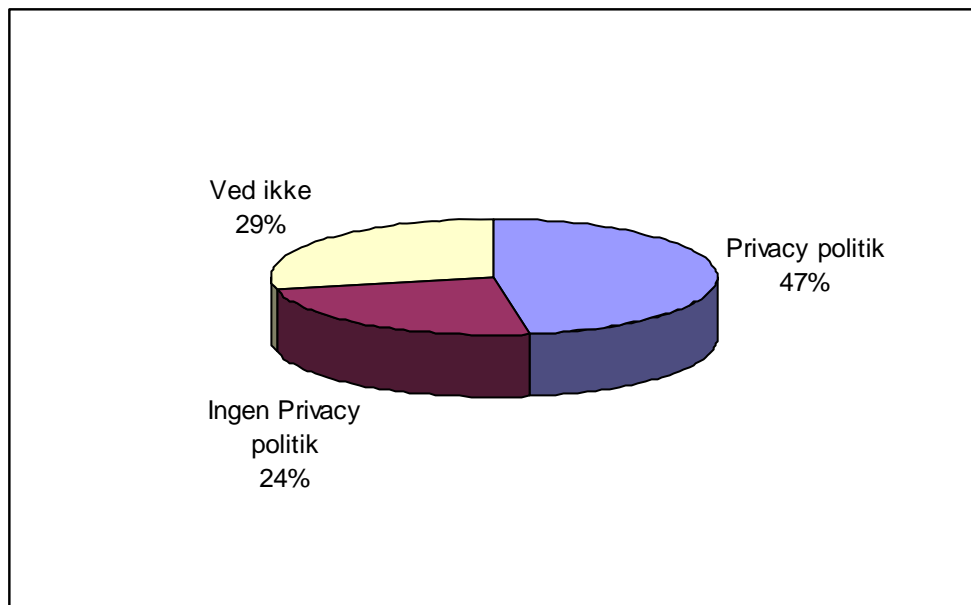
Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, Juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Privacy i IT-firmaerne og afdelinger

I denne del af undersøgelsen har vi kigget på, hvorvidt virksomhederne har en Privacy politik, eller snarere om de højtuddannede IT-professionelle har kendskab til IT-politikken i virksomhederne.

Som det fremgår af figur 2 er der en meget stor del af de højtuddannede IT-professionelle, der ikke er klar over om der er en Privacy-politik i virksomheden. Kun 47% svarer, at de er klar over, at der en. Det vil sige, at over halvdelen af de IT-professionelle (53%) ikke i realiteten forholder sig til om der findes en Privacy-politik.

Figur 2 Har din virksomhed en Privacy-politik, der skal overholdes?

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

I tabel 3 er svaret delt op i forhold til virksomhedens funktion på markedet. Heraf fremgår det, at kendskabet til Privacy-politikken er størst hos de virksomheder, der udbyder IT-services til andre virksomheder, mens den er lavest hos det offentlige. I det offentlige er det hele 60% af de IT-professionelle, der ikke opererer under en Privacy-politik. Det står i skærende kontrast til, at de IT-professionelle har meget større tillid til, at det offentlige ikke bruger deres data til samkøring og marketingsaktiviteter.

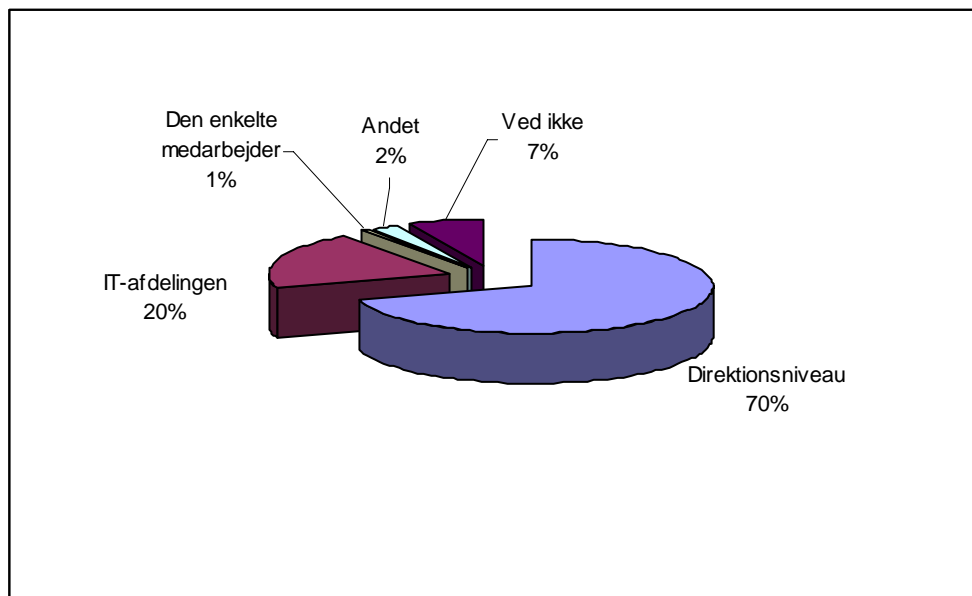
Tabel 3 Har din virksomhed en Privacy-politik, der skal overholdes? - Virksomhedstype

	IT-virksomhed - IT-leverandør	IT-virksomhed - udbyder af IT-services	Privat virksomhed som bruger IT-systemer	Offentlig virksomhed, som bruger IT-systemer	I alt
Ja	43,7%	67,7%	53,1%	40,0%	47,5%
Nej	26,5%	14,5%	19,7%	31,4%	23,7%
Ved ikke	29,8%	17,7%	27,2%	28,6%	28,8%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Privacy-politikken bliver - i de virksomheder der har en Privacy-politik - i langt de fleste tilfælde besluttet på direktionniveau. Det viser, at Privacy i disse virksomheder bliver betragtet som et forretningskritisk område. Virksomhederne er klar over, at det er kundernes tillid til virksomheden der er på spil, hvis man ikke formår at behandle kundernes data med fornøden respekt for privatlivets fred.

Figur 4 På hvilket organisatorisk plan besluttet politikken?

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Det er lidt beskæmmende, at som det fremgår af tabel 5 kun er 34% af de højtuddannede IT-professionelle, der kender til best practice på Privacy-området. Det kunne tale for, at der er behov for at iværksætte en Awareness-kampagne i forhold til de IT-professionelle.

Tabel 4. Er politikken udarbejdet efter best practice som f.eks. OECD's Privacy guidelines?

	Procent
Ja	17%
Nej	17%
Ved ikke	65%
I alt	100%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Det offentlige halter bagefter, når det gælder om at gøre Privacy-politikken tilgængelig for brugerne. Under halvdelen af de IT-professionelle i de offentlige virksomheder mener, at politikken er tilstrækkelig tilgængelig for borgerne. For de private aktører ligger det tilsvarende tal over 60 %.

Tabel 5 Er politikken efter din mening tilstrækkelig tilgængelig for brugerne?

	IT-virksomhed - IT-leverandør	IT-virksomhed - udbyder af IT-services	Privat virksomhed som bruger IT-systemer	Offentlig virksomhed, som bruger IT-systemer	I alt
Ja	59,6%	59,5%	60,9%	46,3%	57,9%
Nej	21,2%	21,4%	24,5%	26,8%	23,3%
Ved ikke	19,2%	19,0%	14,5%	26,8%	18,8%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelle holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, Juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Selv om hovedparten af de IT-professionelle mener, at Privacy-politikken sikrer tilstrækkelig Privacy for borgerne, er det tankevækkende, at næsten hver fjerde – eller 22,5 % finder, at Privacy-politikken sikrer tilstrækkelig Privacy for brugerne. I det offentlige er tallet helt oppe på 27,5 %.

Tabel 6 Sikrer jeres Privacy-politik efter din mening tilstrækkelig Privacy for brugerne?

	IT-virksomhed - IT-leverandør	IT-virksomhed - udbyder af IT-services	Privat virksomhed som bruger IT-systemer	Offentlig virksomhed, som bruger IT-systemer	I alt
Ja	77,6%	90,2%	75,0%	72,5%	77,5%
Nej	22,4%	9,8%	25,0%	27,5%	22,5%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

I de virksomheder som ikke har en Privacy-politik stoles der i vidt omfang på udviklingsmedarbejdernes sunde fornuft. Meget få peger på, at der slet ikke tages hensyn.

Tabel 7 Hvis ikke en Privacy-politik - Hvordan håndteres Privacy hensyn

	Respondenter	Procent
Udviklingsmedarbejderne bruger deres sunde fornuft	110	58,50%
Der foreligger uformelle retningslinjer i afdelingen	39	20,70%
Der tages ikke hensyn	39	20,70%
I alt	188	100,00%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

De IT-professionelle bekræfter, at den primære barriere mod Privacy er manglende viden hos de IT-professionelle og ikke et bevidst formål om at indsamle data og bruge dem til dubiøse formål. Organisationerne på IT-området og uddannelsesinstitutionerne har altså en Awareness-opgave i forhold til at gøre de IT-professionelle mere bevidste om betydningen af beskyttelse af privatlivets fred.

Tabel 8 Hvad er den mest udbredte barriere for efterlevelse af god Privacy?

	Respondenter	Procent
Manglende viden	244	32,80%
Bekvemmelighed	169	22,70%
Økonomi	90	12,10%
Hensyn til vidensopbygning vedr. kunder i egen organisation	73	9,80%
Hensyn til kriminalitetsbekæmpelse	66	8,90%
Ved ikke	52	7,00%
Andet. Hvilket?	51	6,80%
I alt	745	100,00%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Privacy hos udbydere af IT

Det er kun en 1/3 af de IT-professionelle hos IT-udbyderne, der oplever, at deres kunder efterspørger løsninger, hvor hensynet til beskyttelse af privatlivets fred er en del arkitekturen af løsningen (privacy-enablede). Man kunne påstå, at det er fordi, at kunderne tager det som en selvfølge, at Privacy spørgsmålet er på plads, men på den anden side, så ser de IT-professionelle en hel del kravspecifikationer, når de skal udvikle nye systemer, så det er mere sandsynligt et udtryk for, at kunderne ikke i særlig høj grad efterspørger privacy-enablede løsninger.

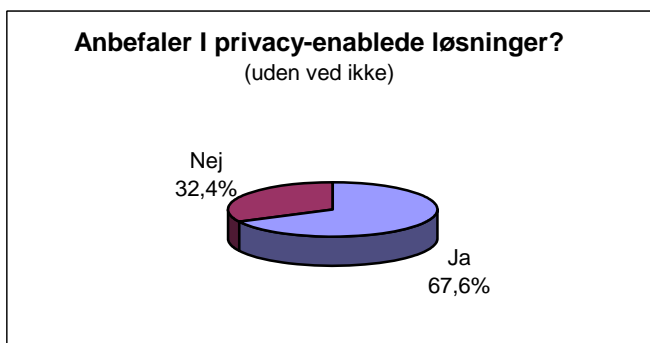
Tabel 9 Udbydere af IT - Efterspørger jeres kunder privacy-enablede løsninger?

	Respondenter	Procent
Ja	150	33,9%
Nej	109	24,6%
Ved ikke	184	41,5%
I alt	443	100,0%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Over to-tredjedele af udbyderne anbefaler deres kunder Privacy-enablede løsninger. Det vil sige, at Privacy er et vigtigt selling point for udbyderne – også selv om efterspørgslen hos kunderne ikke er så stor. Vi er i Ingeniørforeningen overbeviste om, at Privacy-hensyn er meget vigtigt, hvis danske IT-udbydere skal sælge deres produkter uden for landets grænser. Der er ikke mange lande, hvor de har så stor tillid til virksomheder og specielt det offentlige, som vi har i Danmark.

Figur 5 Anbefaler I privacy-enablede løsninger? (uden ved ikke)

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Selv om Privacy bruges som selling point er der meget lille viden blandt de IT-professionelle om kundernes vilje til at betale mere for systemer, hvor hensynet til beskyttelse af privatlivets fred er en del af arkitekturen af løsningen.

Tabel 10 Udbydere af IT - Er jeres kunder villige til at betale en merpris for privacy-enablede løsninger?

	Respondenter	Procent
Ja	85	19,2%
Nej	60	13,6%
Ved ikke	297	67,2%
I alt	442	100,0%

Privacy hos brugere af IT

Det er kun lidt over en fjerdedel af de IT-professionelle, der er bevidste om, at de efterspørger systemer, hvor hensynet til beskyttelse af privatlivets fred er en del arkitekturen af løsningen (privacy-enablede).

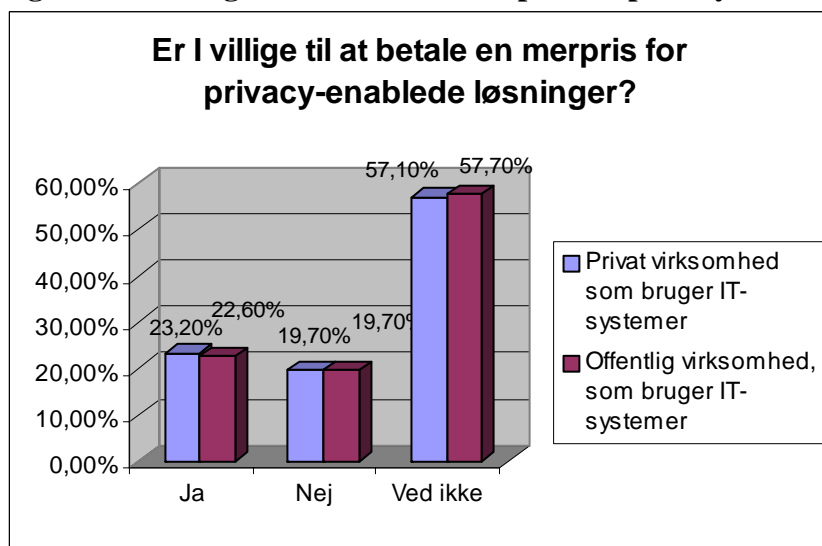
Tabel 11 Efterspørger jeres virksomhed privacy-enablede løsninger?

	Privat brugervirksomhed	Offentlig brugervirksomhed	I alt
Ja	18,6%	26,3%	21,4%
Nej	27,9%	27,0%	27,7%
Ved ikke	53,4%	46,7%	50,9%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Der er ca. en fjerdedel af de IT-brugende virksomheder, der er villige til at betale en merpris for privacy-enablede løsninger. Der er her ingen signifikante forskelle mellem de private og de offentlige brugervirksomheder. Igen er det kategorien Ved ikke, der fylder klart mest.

Figur 6 Er I villige til at betale en merpris for privacy-enablede løsninger?

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Kun 36,3 % af de IT-professionelle hos IT-brugervirksomhederne mener åbenbart, at deres virksomhed har overblik over, hvad de lovgivningsmæssige krav til Privacy er. Det er dybt beskæmmende, når man samtidig tænker på, at den myndighed, der skal tjekke op på om brugerne overholder lovgivningen, nemlig datatilsynet, kun har ressourcer til at tjekke virksomhederne hver 52. år.

Tabel 12 Har virksomheden overblik over, hvad det er for lovgivningsmæssige krav til Privacy der som minimum skal opfyldes?

	Privat virksomhed som bruger IT-systemer	Offentlig virksomhed, som bruger IT-systemer	I alt
Ja	33,7%	40,9%	36,4%
Nej	18,8%	16,1%	17,8%
Ved ikke	47,6%	43,1%	45,8%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

De IT-professionelles holdninger til Logning

Regeringen udsendte i september 2006 en ny logningsbekendtgørelse. Ifølge bekendtgørelsen skal teleudbydere fra et år efter bekendtgørelsens ikrafttrædelse registrere en lang række oplysninger om den trafik, der genereres af teleudbydernes fastnet-, mobil- og internetkunder i et år efter, at oplysningerne fremkommer. Der skal bl.a. registreres tidspunkt for telefonopkald, navn og adresse på begge parter samt informationer om, hvilke kunder der sender eller modtager fx e-mails.

Formålet med bekendtgørelsen er at forebygge terror. Men bekendtgørelsen er blevet kritiseret fra flere sider for at krænke privatlivets fred. Kritikken går på, at den er for let at omgå for dem, der virkelig vil begå terror, samt at efterretningsvæsenet/politiet vil have svært ved at navigere i al den information, der bliver opsamlet.

Vores undersøgelse viser, at kun 22,4% af de IT-professionelle finder, at logningsbekendtgørelsen er et fuld berettiget skridt i forhold til at bekæmpe kriminalitet og terrorisme. Næsten lige så mange mener, at bekendtgørelsen går for langt, mens næsten 30% peger på, at bekendtgørelsen er for let at omgå.

Tabel 13 Mener du, at logningsbekendtgørelsen er et rimeligt tiltag for at bekæmpe kriminalitet og terrorisme?

	Respondenter	Procent
Ja, den er fuldt berettiget	201	22,4%
Ja, men den går for langt	193	21,5%
Nej, den er for let at omgå	263	29,3%
Nej, den er ikke nødvendig	153	17,0%
Ved ikke	88	9,8%
I alt	898	100,0%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Justitsministeriets arbejde med logningsbekendtgørelsen blev fra flere sider mødet med kritik af, at man ikke have taget tilstrækkelig hensyn til tekniske muligheder og forhold. Høringssvarene gav anledning til markante ændringer i bekendtgørelsen. Men ifølge de IT-professionelle er der stadig ikke i tilstrækkeligt omfang taget hensyn til tekniske forhold. Således er der kun 5% af de IT-professionelle, der mener, at der er taget højde for tekniske forhold.

Tabel 14 Mener du, at lovgiverne har taget højde nok for tekniske forhold, da de gennemførte lovgivningen?

	Respondenter	Procent
Ja	45	5%
Nej	611	68%
Ved ikke	240	27%
I alt	896	100%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Over halvdelen af de IT-professionelle har ikke tillid til, at teleudbydere ikke bruger de oplysninger, de opsamler, til andet end udlevering til politiet/efterretningstjenesten. Televirksomhederne kan fx bruge de indsamlede oplysninger til markedsføringstiltag eller kreditvurdering.

Figur 7 Har du tillid til, at televirksomheder ikke misbruger dine private oplysninger?

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Langt de fleste IT-professionelle ville kunne omgå logning, hvis de havde et ønske om det.

Tabel 15 Ville du kunne omgå logning af din adfærd, hvis du ønskede det?

	Respondenter	Procent
Ja	482	54%
Nej	107	12%
Ved ikke	307	34%
I alt	896	100%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Digitalisering af den offentlige forvaltning

Danmark er et af de førende lande i forhold til udbredelse af Digital forvaltning. Danmark er ifølge en måling fra EU det land, der har det største udbud af offentlige digitale tjenester. Samtidig er de danske digitale services over for brugere og virksomheder de mest avancerede i EU.

Borgernes accept og brug af digitale offentlige løsninger hænger snævert sammen med borgernes tillid til den offentlige sektor. For at opretholde den tillid er det vigtigt, at de digitale løsninger i videst mulig omfang er tilgængelige og forståelige for borgerne. Og at systemerne er præget af en høj grad af sporbarhed, samt at der er et meget højt sikkerhedsniveau i forhold til beskyttelse af personlige oplysninger.

Kun 22 % af de IT-professionelle er bekymret over det offentliges muligheder for at sammenkøre data om dem.

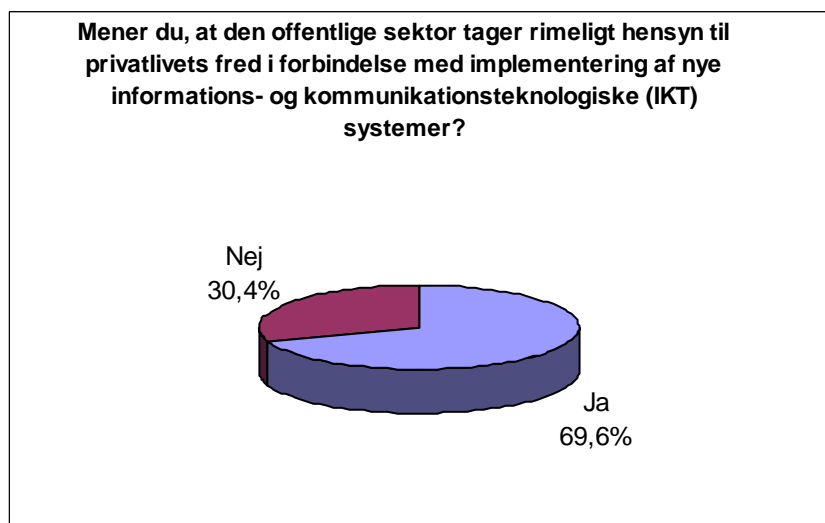
Tabel 16 Er du bekymret over det offentliges muligheder for at sammenkøre data om dig?

	Respondenter	Procent
Ja	191	22%
Nej	661	74%
Ved ikke	38	4%
I alt	890	100%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Samtidig er der en overvejende del af de IT-professionelle, der mener, at det offentlige tager rimeligt hensyn til privatlivets fred i forbindelse med implementering af nye informations- og kommunikationsteknologiske (IKT) systemer. Dog er det værd at bemærke at 30% ikke mener, at der tages tilstrækkeligt hensyn.

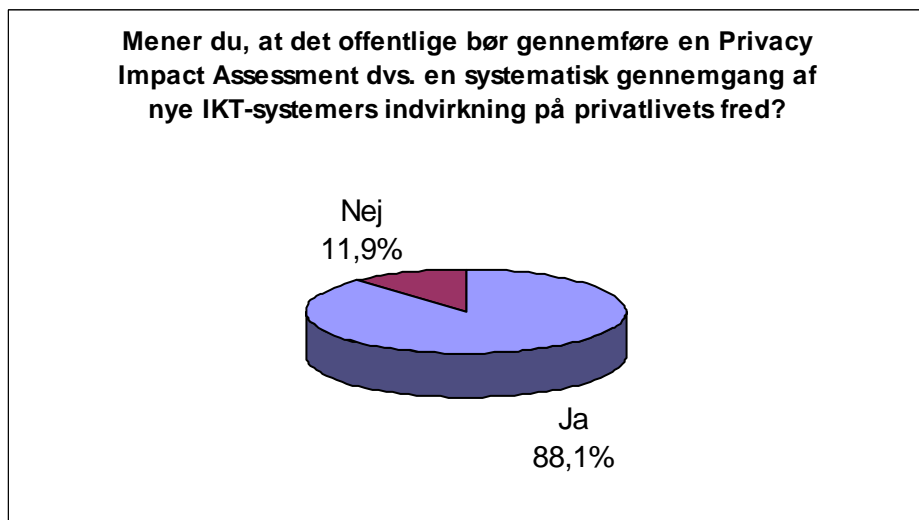
Figur 8 Mener du, at den offentlige sektor tager rimeligt hensyn til privatlivets fred i forbindelse med implementering af nye informations- og kommunikationsteknologiske (IKT) systemer? (uden ved ikke)

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Selvom kun 30,4% synes, at det offentlige i dag ikke tager tilstrækkelig hensyn til privatlivets fred, når der indføres nye IT-systemer, så er der en overvældende opbakning på 88,2 % til, at det offentlige skal gennemføre en systematisk gennemgang af IT-systemers indvirkning på privatlivets fred.

Figur 9 Mener du, at det offentlige bør gennemføre en Privacy Impact Assessment dvs. en systematisk gennemgang af nye IT-systemers indvirkning på privatlivets fred? (uden ved ikke)

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

De IT-professionelles store tillid til det offentlige kommer også til udtryk, når de i tabel 18 svarer på en række udsagn om samkøring af data.

Tabel 17 Holdninger til samkøring af data

Er du enig eller uenig i følgende udsagn.	Enig	Uenig	Ved ikke
Der bør laves en portal, hvor alle oplysninger det offentlige har om privatpersoner er tilgængelige for relevante personer	50%	38%	13%
Systemer til borgerservice skal kunne udveksle data	77%	13%	10%
Data bør gøres tilgængelige på tværs af myndigheds- eller forvaltningsskel	70%	21%	10%
Borgerne bør kun skulle aflevere oplysninger én gang, hvorefter myndighederne selv deler dem	72%	18%	10%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

De IT-professionelles holdninger til Elektroniske Patientjournaler

Folketinget arbejder i denne tid med at skabe et ny lovgivningsmæssigt grundlag for indførelse af elektroniske patientjournaler i Danmark. Elektroniske patientjournaler skal ifølge IT-strategien for sundhedsvæsenet sikre bedre sammenhæng i patientbehandlingen, sikring af en bedre kommunikation mellem sundhedsvæsenets parter og bedre adgang for borgerne til egne journaloplysninger.

Der er blandt de IT-professionelle næsten total enighed om, at elektroniske patientjournaler vil lette arbejdet og forbedre sagsgangene i sundhedsvæsenet. Brug af IT-teknologi vil efter deres opfattelse kunne medvirke til at sikre bedre kommunikation mellem sundhedsvæsenets parter og bedre sammenhæng i patientbehandlingen.

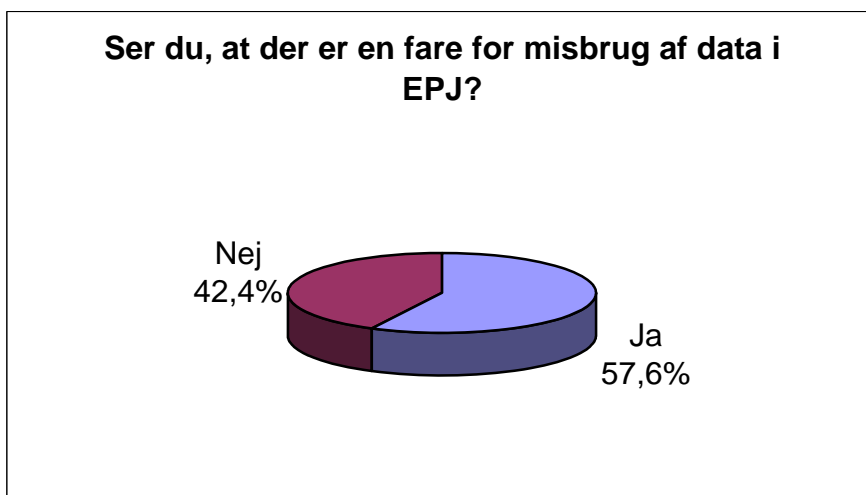
Tabel 18 Mener du, at implementering af en fælles Elektronisk Patientjournal (EPJ) vil lette arbejdet og forbedre sagsgangene i sundhedsvæsenet?

	Respondenter	Procent
Ja	808	91,1%
Nej	25	2,8%
Ved ikke	54	6,1%
I alt	887	100,0%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

”National IT-strategi for Sundhedsvæsenet 2003-2007” tager kun meget sporadisk fat på spørgsmålet om muligheden for misbrug af data. Her er der i følge de IT-professionelle god plads til forbedring, når en ny IT-strategi skal lanceres i løbet af 2007. 57,6% af de IT-professionelle ser en fare for, at de data der bliver lagret i de elektroniske patientjournaler kan blive misbrugt.

Figur 10 Ser du, at der er en fare for misbrug af data i EPJ? (uden ved ikke)

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Der har i forbindelse med ”Forslag til lov om ændring af sundhedsloven og lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet (1 måneds behandlingsfrist, IT-anvendelse i sundhedsvæsenet, elektroniske helbredsoplysninger, adgang til Medicinprofilen m.v.)” været store diskussioner om, hvilke faggrupper der skal have adgang til patienternes journaler. Her viser undersøgelsen, at en langt overvejende del af de IT-professionelle ønsker, at alt sundhedsfagligt

personale, der deltager aktivt i behandlingen, skal have adgang til at kigge i den Elektroniske Patientjournal. Adgangen skal ikke begrænses til læger som oprindeligt foreslået i lovforslaget, men heller ikke udvides til gælde alt sundhedspersonale.

Tabel 20 Hvem mener du, at adgangen til Elektroniske Patientjournaler bør begrænses til?

	Respondenter	Procent
Alt personale i sundhedssektoren inkl. tandlæger, fysioterapeuter mm.	50	5,7%
Alt sundhedsfagligt personale på mit behandlingssted	27	3,1%
Alle læger	20	2,3%
De læger, der deltager aktivt i min behandling	244	27,6%
Alt sundhedsfagligt personale, der deltager aktivt i min behandling	542	61,4%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Ifølge de IT-professionelle er det teknisk muligt, at lave rollebaserede IT-systemer, der giver mulighed for at begrænse adgangen til det personale, der deltager aktivt i behandlingen.

At det også er vigtigt at begrænse adgangen til de personer, der deltager aktivt i behandlingen viser tabel 21. 2/3 af de IT-professionelle mener, vi risikerer at underminere tilliden til såvel IT-teknologien som til sundhedsvæsenet, hvis adgangen ikke begrænses til de personer, der deltager aktivt i behandlingen af patienten.

Tabel 21 Mener du, at det er vigtigt at bruge penge på et system, der sikrer optimale muligheder for, at dine patientdata kun læses af dem, der har brug for oplysningerne til at behandle dig?

	Respondenter	Procent
Ja, ellers risikerer vi at underminere tilliden til teknologien og til sundhedsvæsenet	584	66,7%
Nej, effektiviteten kommer i første række	78	8,9%
Der er tale om en konkret afvejning	214	24,4%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Næsten alle de højtuddannede IT-professionelle er enige om, at det vil være en god ide, at de selv kan være med til at tjekke, hvem der har kigget i deres journal, og dermed selv deltage i kontrollen af, at der ikke finder misbrug sted.

Tabel 22 Ville du gerne have adgang til at se, hvem der har kigget i din journal?

	Respondenter	Procent
Ja	814	92,1%
Nej	54	6,1%
Ved ikke	16	1,8%
I alt	884	100,0%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

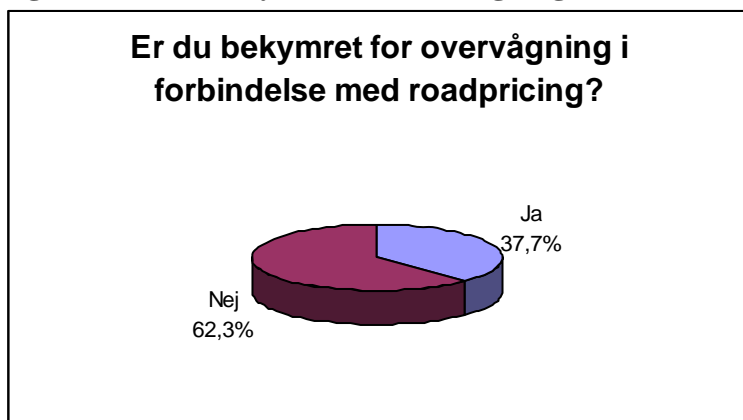
Privacy i forbindelse med roadpricing?

Der diskuteres i disse år, om der skal indføres roadpricing i Danmark. En Roadpricing-løsning kan principielt udformes på to måder i forhold til Privacy.

Alle kørselsoplysninger kan registreres i en central database, og derefter afregnes på baggrund af oplysninger fra databasen. Eller den kan udformes ved, at kørselsoplysninger registreres i bilen, og derefter registreres på fx en tankstation.

38,8 % af de højtuddannede IT-professionelle er bekymret for stigende overvågning i forbindelse med roadpricing.

Figur 11 Er du bekymret for overvågning i forbindelse med roadpricing? (uden ved ikke)

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Lidt over halvdelen af de højtuddannede IT-professionelle, der har taget stilling mener, at kørselsoplysningerne i et eventuelt roadpricingsystem bør registreres centralt, mens næsten lige så mange er fortalere for en decentral løsning.

Tabel 23 Hvordan mener du, at et evt. roadpricingsystem bør organiseres?

	Respondenter	Procent
Kørselsoplysninger registreres i en central database	319	36,2%
Kørselsoplysninger registreres decentralt i bilen og afregnes derefter på f.eks. tankstationen	302	34,2%
Ved ikke	261	29,6%
I alt	882	100,0%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Privacy i forbindelse med øget brug af RFID

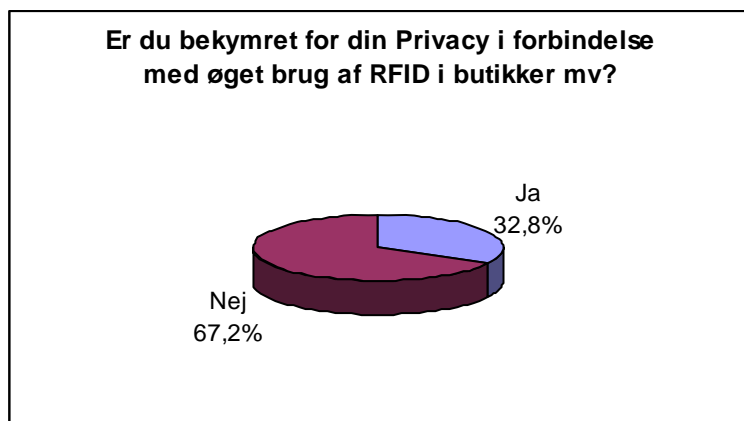
Radio Frequency Identification eller RFID metode til unikt at identificere objekter ved hjælp af radiobølger. I et typisk RFID system kommunikerer en RFID-aflæser med en RFID-tag, som indeholder digitale informationer i en lille mikrochips.

Brug af RFID kan betyde forbedringer i vores logistiksystemer. RFID kan forbedre effektiviteten, fx ved at skære tidsforbruget ned ved modtagelse af varer, samt gøre det muligt at opnå øjeblikkelig synlighed på case-niveau.

RFID kan på sigt mindske behovet for menneskelig indblanding, fx ved at eliminere behovet for scanning af en strejkode i et supermarked. Du går med din kurv eller kører din vogn gennem en scanner – og den samlede pris for dine indkøb kan aflæses. RFID-chippen kan måske også i fremtiden kommunikere med dit køleskab – og fx fortælle dig, at nu er varen over udløbsdatoen.

Men chippen vil også kunne aflæses af fremmede, hvis de fx passerer din bolig med en scanner. På denne måde kan de påvirke din Privacy. Næsten en tredjedel eller 32,8% af de højtuddannede IT-professionelle er bekymrede for deres privatlivs fred i forbindelse med øget brug af RFID-teknologi.

Figur 12 Er du bekymret for din Privacy i forbindelse med øget brug af RFID i butikker mv.? (uden ved ikke)

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Antallet af bekymrede IT-professionelle er reelt større. Hele 61,2% af de IT-professionelle mener, at det bør være et krav, at RFID-chips på varer bliver inaktive, når de forlader butikkerne?

Tabel 24 Bør det være et krav, at RFID chips på varer bliver inaktive, når de forlader butikkerne?

	Respondenter	Procent
Ja	542	61,2%
Nej	162	18,3%
Ved ikke	181	20,5%
I alt	885	100,0%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

Eksempler på brud på Privacy?

Hele 34% af de IT-professionelle har oplevet konkrete brud på Privacy. Brudene variere i alvor om omfang. 45% af dem der har oplevet brud på Privacy betragter bruddet som alvorligt eller meget alvorligt.

Tabel 25 Har du oplevet eller hørt om brud på Privacy? (uden ved ikke)

	Respondenter	Procent
Ja	235	34%
Nej	453	66%
I alt	688	100%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, Juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.

I de indsendte kommentarer kan ses, at det svinger fra ubetydelige hændelser til meget alvorlige hændelser. Vi har valgt ikke at offentliggøre eksemplerne i denne rapport, da det ville medføre et større valideringsarbejde. Journalister kan henvende sig til administrationen i Ingeniørforeningen i Danmark ved Jóannes J. Gaard, 33 18 47 16, mens andre interesserede henvises til ITEK under Dansk Industris rapport, "Privatlivets fred - ikke i Danmark?". Den downloades på:
<http://itek.di.dk/Viden+om/IT/Informationssikkerhed/Privacy/Privacy+casesamling.htm>

Tabel 26 Hvordan ville du kendetegne bruddet?

Hvordan ville du kendetegne bruddet?	Respondenter	Procent
Meget alvorligt	72	19%
Alvorligt	138	36%
Mindre alvorligt	111	29%
Ubetydeligt	59	16%
I alt	380	100%

Kilde: Privatlivets fred - Højtuddannede IT-professionelles holdninger til Privacy, Ingeniørforeningen i Danmark, juni 2007. Svar fra 985 højtuddannede IT-professionelle.